

Eriävä mielipide yhteistoimintalain hallintoedustusta koskevia muutoksia valmistelleen työryhmän mietintöön

Eriävä mielipide yhteistoimintalain 5 luvun muuttamisesta

Hallituksen puoliväliriihessä huhtikuussa 2025 tehtyjen kirjausten mukaan hallitus päätti laskea hallintoedustuksen soveltamisrajaa 150:sta 100 työntekijän yrityksiin. Lisäksi hallitus linjasi, että hallintoedustus tulee toteuttaa hallituksessa tai johtoryhmässä.

Katsomme, että työryhmän mietinnössä esitetty 5 luvun muutos ei toteuta täysin hallituksen puoliväliriihen linjausta.

Mietinnön mukaan esityksen tavoitteena on parantaa henkilöstön mahdollisuuksia osallistua työnantajan päätöksentekoon ja henkilöstön asemaa koskevien asioiden käsittelyyn uudistamalla henkilöstön hallintoedustusta koskevia säännöksiä.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että henkilöstön hallintoedustuksen toteuttamistapaa muutettaisiin siten, että nykyisestä sopimukseen perustuvasta henkilöstön hallintoedustuksesta luovuttaisiin. Hallintoedustus tulisi toteuttaa jatkossa lähtökohtaisesti hallituksessa tai johtoryhmissä taikka niitä vastaavissa toimielimissä. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että toimielimen nimi ei siten olisi ratkaiseva hallintoedustuksen toteuttamisen kannalta. Oleellista on, että toimielin, jossa henkilöstön hallintoedustus toteutetaan täyttää johtoryhmän yleisesti hyväksytyt tunnusmerkit. Mietinnön mukaan laissa säilyisi laadullinen vaatimus toimielimelle. Sen mukaan henkilöstön hallintoedustus tulee toteuttaa toimielimessä, jossa käsitellään yrityksen liiketoimintaa, taloutta ja henkilöstön asemaa koskevia kysymyksiä.

Jotta esityksen tavoite voidaan saavuttaa, katsomme, että paikka, johon hallintoedustus voidaan sijoittaa, voi olla ainoastaan joko hallitus tai todellinen johtoryhmä. Laissa on säädetty jo nyt samat laadulliset vaatimukset toimielimelle, mutta ne eivät ole ohjanneet toimielimen valintaa toivotulla tavalla. Jos lakiin jätetään edelleen mahdollisuus järjestää hallintoedustus johtoryhmiä vastaavissa toimielimissä, esimerkiksi tätä tehtävää varten perustetussa laajennetussa johtoryhmässä, esityksen taustalla olevaa toivottua muutosta ei tapahdu ja monessa yrityksessä hallintoedustus jää toteutumatta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla.

Nykytilan ongelmana on nimenomaan se, että joissain tapauksissa yritykset perustavat erityisiä uusia toimielimiä välttääkseen hallintoedustuksen vaikutuksen tosiasialliseen asioiden valmisteluun tai päätöksentekoon. Tämän takia lakiin tulee pykälätasolle kirjata nykyistä tarkemmin hallintoedustuselimen paikka. Muilta osin pidämme esitystä hyvänä.